זֹהַר הַקָּדוֹשׁ

עִם בֵּיאוּר הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד

מִכְּתַב אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם - יְרוּשָׁלַיִם - עִילָּאָה
קְרָן וְהָדָר
יְשִׁיבַת אֲבִיר יַעֲקֹב
אוֹר מֵאִיר שִׁמְחָה
נְהָרִיָּה

פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת • הִשְׁתּוֹקְקוּת יִצְחָק לְלֵידַת יַעֲקֹב וְחִבּוּרוֹ לְעֵשָׂו

יְבוֹאַר כִּי עִנְיַן תְּפִלַּת יִצְחָק הָיָה לְעוֹרֵר הַמּזַּל הָעֶלְיוֹן. וְטַעַם תְּפִלָּתוֹ הָיָה כְּדֵי שֶׁיִּזְכּוּ הוּא וְרִבְקָה לְהוֹלִיד אֶת יַעֲקֹב שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ י"ב שְׁבָטִים. וְיבוֹאַר עוֹד טַעַם אַהֲבַת יִצְחָק לְעֵשָׂו. וּמִלַּחְמַת יַעֲקֹב וְעֵשָׂו שֶׁהִיא מִלְחֶמֶת הַקְּדוּשָׁה וְהַטּוּמְאָה, אֵיךְ נִלְחַם יַעֲקֹב עִם עֵשָׂו וְאֵיךְ הִכְנִיעוֹ וְהִפְרִידוֹ מִן הַקְּדוּשָׁה.

הקדמה: לעיל (קלה.-:) מובא שרבי יהודה הלך בחצות הלילה עם בנו הנער רבי חזקיה לעסוק בתורה אצל רבי יצחק, וישבו ועסקו בפרשתו של יצחק אבינו, ופתח רבי יהודה לבאר את הפסוק (בראשית כה כא) 'וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ ה' וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ', וזה המשך דבריו:

דָּבָר אַחֵר מפרש רבי יהודה בפירוש הפסוק **'וַיֶּעְתַּר יִצְחָק** לה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ ה' וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ'. ומפרש למה השתמש הכתוב בלשון 'ויעתר' כדי לומר **דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ** – שהתפלל תפילתו, ולא נאמר לשון אחר של תפילה, **וְטַעַם** הדבר הוא כי תפילתו של יצחק היתה באופן שהוא **חָתַר חֲתִירָה לְעֵילָּא לְגַבֵּי מַזָּלָא** - למעלה אצל המזל העליון **עַל בְּנִין** - כדי להמשיך משם את הבנים. ולכן נאמר על תפילתו דווקא לשון 'ויעתר' שמתחלף בלשון 'ויחתר' [כי האות ע' והאות ח' מתחלפות].

ומבאר מדוע חתר יצחק בתפילתו להגיע למזל העליון.

והטעם שהוצרך יצחק להתפלל באופן שיחתור חתירה להמשיך את הבנים מן המזל העליון, **דְּהָא בְּהַהוּא אֲתַר תַּלְיָין בְּנִין** - כי במקום ההוא [-מזל העליון] תלויה פקידת הבנים, והוא למעלה מן הנהגת העולם התמידית שהיא בזכות, שהיא ההנהגה שבשם הוי"ה, ובתפילה בסתם אפשר לפעול רק בעולם שההנהגה שם היא בזכות. וכיון שהבנים תלויים במזל העליון שהוא למעלה מן ההנהגה בזכות שהיא ההנהגה שבשם הוי"ה, לכן הוצרך יצחק לחתור על ידי תפילתו להגיע ולפעול במזל העליון. כמו **דְּכְתִיב** אצל חנה כאשר התפללה על בנים (שמואל א' א י) **'וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה'**, וממה שנאמר 'על ה'' ולא 'אל ה'', כיון שהתכוונה בתפילתה למזל העליון שהוא למעלה מן ההנהגה שעל ידי שם הוי"ה.

וּכְדֵין - ואחר שהתכוון בתפילתו להמשיך בנים מן המזל העליון, אז **'וַיֵּעָתֶר לוֹ ה'** שנתקבלה תפילתו, ונאמר לשון 'ויעתר' על קבלת התפילה, כדי לדרוש **אַל תִּקְרֵי 'וַיֵּעָתֶר לוֹ' אֶלָּא 'וַיֶּחְתַּר לוֹ'**, כלומר שאכן **חָתִירָה חָתַר לֵיהּ** - לו **קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקַבֵּיל לֵיהּ** - וקיבל את תפילתו והמשיך לו את שפע הבנים מן המזל העליון, **וּכְדֵין** – ואז **'וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ'** ונפקדה רבקה.

ומבאר מדוע המתין הקב"ה עד שהתפלל יצחק.

תָּא חֲזֵי - בא וראה, **עֶשְׂרִין שְׁנִין אִשְׁתָּהֵי יִצְחָק עִם אִתְּתֵיהּ וְלָא אוֹלִידַת** - עשרים שנה שהה יצחק עם אשתו ולא ילדה, **עַד דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ** - עד שהתפלל תפילתו על בנים, ורק אז נפקדה רבקה. ומפרש מדוע המתין הקב"ה ולא נתן בנים ליצחק עד שהתפלל, **בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא** - בגלל שהקב"ה חפץ בתפילתם של הצדיקים **בְּשַׁעְתָּא דְּבָעָאן קַמֵּיהּ צְלוֹתְהוֹן** - בשעה שמבקשים ממנו בתפילתם **עַל מָה דְּאִצְטְרִיכוּ**, ולכן מנע מיצחק פרי בטן כדי שיתפלל. ומפרש **מַאי טַעְמָא** - מה הטעם שהקב"ה רוצה בתפילת הצדיקים, **בְּגִין דְּיִתְרַבֵּי וְיִתּוֹסַף רְבוּת קֻדְשָׁא לְכָל מַאן דְּאִצְטְרִיךְ** - כדי שיתרבה ויתוסף שפע קודש לכל מי שצריך **בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא** - על ידי תפילת הצדיקים.

מעתה יבאר מדוע התפלל יצחק על בנים מאחר ואברהם לא התפלל.

תָּא חֲזֵי - בא וראה, **אַבְרָהָם לָא צַלֵּי קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתֶּן לֵיהּ בְּנִין** - לא התפלל לפני הקב"ה שיתן לו בנים, **אַף עַל גַּב דְּשָׁרָה עֲקָרָה הֲוַת** - היתה, ובגלל עקרותה לא היו לו בנים. **וְאִי תֵּימָא** - ואם תשאל ותאמר **הָא כְּתִיב** - שהרי נאמר (שם טו ג) שאמר אברהם להקב"ה **'הֵן לִי לֹא נָתַתָּ זָרַע'**, ומשמע שבזה התפלל על בנים, ומשיב כי **הַהוּא לָאו בְּגִין צְלוֹתָא הֲוָה** - שאמירה זו לא היתה בעבור תפילה, **אֶלָּא** רק **כְּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי קַמֵּי מָרֵיהּ** - כמי שמדבר ומשיח צערו בפני ריבונו בדרך סיפור דברים, אבל לא היתה בדרך תפילה ובקשה להפקד.

אֲבָל יִצְחָק לא נהג כן אלא **צַלֵּי עַל אִתְּתֵיהּ** - התפלל על אשתו כמו שכתוב 'לנוכח אשתו', והטעם שהתפלל דווקא על אשתו **בְּגִין דְּהָא אִיהוּ הֲוָה יָדַע דְּלָאו אִיהוּ** - מפני שידע שהוא אינו **עָקָר** ויכול להוליד, **אֶלָּא** רק **אִתְּתֵיהּ** - אשתו עקרה, ולכן התפלל עליה.

ומבאר מדוע לא נהג יצחק כאברהם אלא התפלל על בנים - **דְּיִצְחָק הֲוָה יָדַע בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא** - כי יצחק ידע בסוד החכמה, **דְּיַעֲקֹב זַמִּין לְמֵיפַּק מִנֵּיהּ בְּתְרֵיסַר שִׁבְטִין** - שעתיד לצאת ממנו יעקב עם י"ב שבטים, **אֲבָל לָא יָדַע אִי** יזכה להולידו **בְּהַאי אִתְּתָא אִי בְּאָחֳרָא** - על ידי אשה זו [-רבקה] או על ידי אשה אחרת, **וְעַל דָּא** - ולכן התפלל **'לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ'** כאמור בפסוק, כלומר מפני שהיא אשתו שהתפלל שבניו יהיו ממנה ולא מאחרת, **וְלָא** נאמר שהתפלל **'לְנֹכַח רִבְקָה'** שמשמע שהתפלל על רבקה שהיא עקרה, ויתכן שתבנה על ידי אחר, אלא נאמר 'לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ' להורות שתפילתו היה שיפקד מאשתו זו.

אחר שביאר שעיקר תפילת יצחק היה בשביל יעקב, יבאר למה אהב יצחק את עשו.

אָמַר הַהוּא רַבָּיָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה - אמר אותו נער רבי חזקיה בנו של רבי יהודה, שהיה עמהם, **אִי הָכִי** - אם כן שיצחק ידע ברוח הקודש שיעקב עתיד לצאת ממנו, ועיקר תפילתו היה בשביל יעקב, קשה **אַמַּאי לָא רָחִים לֵיהּ יִצְחָק לְיַעֲקֹב כָּל כָּךְ כְּמוֹ** שאהב **לְעֵשָׂו, הוֹאִיל** והרי **הֲוָה יָדַע דְּזַמִּין אִיהוּ לְקַיְּימָא מִנֵּיהּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין** - היה יודע שעתיד להעמיד ממנו י"ב שבטים, ואם ראה ברוח קדשו את מעלת יעקב כי הוא השלם מדוע אהב יותר את עשו. **אָמַר לֵיהּ** - לו רבי יהודה, אכן **שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ** - טוב אמרת שכן ראוי להיות, **אֶלָּא** הטעם שאהב את

דָּבָר אַחֵר 'וַיֶּעְתַּר יִצְחָק' (בראשית כה כא). **דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְחָתַר חֲתִירָה לְעֵילָּא לְגַבֵּי מַזָּלָא עַל בְּנִין. דְּהָא בְּהַהוּא אֲתַר תַּלְיָין בְּנִין, דִּכְתִיב** (שמואל א' א י) **'וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה'".**

וּכְדֵין 'וַיֵּעָתֶר לוֹ ה'' (בראשית שם), **אַל תִּקְרֵי 'וַיֵּעָתֶר לוֹ' אֶלָּא 'וַיֶּחְתַּר לוֹ', חֲתִירָה חָתַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקַבֵּיל לֵיהּ, וּכְדֵין 'וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ'.**

תָּא חֲזֵי, עֶשְׂרִין שְׁנִין אִשְׁתָּהֵי יִצְחָק עִם אִתְּתֵיהּ וְלָא אוֹלִידַת, עַד דְּצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבָעָאן קַמֵּיהּ צְלוֹתְהוֹן עַל מָה דְּאִצְטְרִיכוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִתְרַבֵּי וְיִתּוֹסַף רְבוּת קֻדְשָׁא לְכָל מַאן דְּאִצְטְרִיךְ בִּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא.

תָּא חֲזֵי, אַבְרָהָם לָא צַלֵּי קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתֶּן לֵיהּ בְּנִין, אַף עַל גַּב דְּשָׁרָה עֲקָרָה הֲוַת. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (שם טו ג) **'הֵן לִי לֹא נָתַתָּ זָרַע', הַהוּא לָאו בְּגִין צְלוֹתָא הֲוָה אֶלָּא כְּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי קַמֵּי מָרֵיהּ.**

אֲבָל יִצְחָק צַלֵּי עַל אִתְּתֵיהּ, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ הֲוָה יָדַע דְּלָאו אִיהוּ עָקָר אֶלָּא אִתְּתֵיהּ.

דְּיִצְחָק הֲוָה יָדַע בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, דְּיַעֲקֹב זַמִּין לְמֵיפַּק מִנֵּיהּ בְּתְרֵיסַר שִׁבְטִין, אֲבָל לָא יָדַע אִי בְּהַאי אִתְּתָא אִי בְּאָחֳרָא, וְעַל דָּא 'לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ', וְלָא 'לְנֹכַח רִבְקָה'.

אָמַר הַהוּא רַבָּיָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, אַמַּאי לָא רָחִים לֵיהּ יִצְחָק לְיַעֲקֹב כָּל כָּךְ כְּמוֹ לְעֵשָׂו, הוֹאִיל וְהֲוָה יָדַע דְּזַמִּין אִיהוּ לְקַיְּימָא מִנֵּיהּ תְּרֵיסַר שִׁבְטִין. אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָאָמַרְתְּ, אֶלָּא

עשו הוא משום דְּכָל זְיָנָא רָחִים לֵיהּ לְזֵינֵיהּ - שכל מין אוהב את מינו, וְאִתְמְשִׁיךְ וְאָזִיל זְיָנָא בָּתַר זֵינֵיהּ - ונמשך והולך מין את מינו, כמו שמבאר והולך.

ומבאר שעשו היה מצד מידת הדין שהוא המין של יצחק ולכן אהבו יותר מיעקב.

תָּא חֲזֵי - בא וראה, **עֵשָׂו נָפַק סוּמָק** - עשו יצא אדמוני, **כְּמָה דִּכְתִיב** (שם כה כה) **'וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ'** וְגוֹ', האדמימות מורה על מידת הדין, **וְאִיהוּ** - ועשו הוא **זְיָנָא דְּיִצְחָק דְּאִיהוּ דִּינָא קַשְׁיָא דִּלְעֵילָּא** - מינו של יצחק שהוא מידת הגבורה והדין הקשה שלמעלה בצד הקדושה, **וְנָפַק מִנֵּיהּ** - ולכן יצא ממנו **עֵשָׂו** שהוא **דִּינָא קַשְׁיָא לְתַתָּא** - מידת הגבורה והדין הקשה שלמטה בצד הטומאה, **דְּדָמְיָא לְזֵינֵיהּ** - שדומה למינו של יצחק בכך ששניהם הוא מצד הגבורה והדין. **וְכָל זְיָנָא אָזִיל לְזֵינֵיהּ** - וכל מין הולך למינו, **וְעַל דָּא רָחִים לֵיהּ לְעֵשָׂו יַתִּיר** - ולכן אהב יצחק את עשו יותר **מִיַּעֲקֹב, כְּמָה דִּכְתִיב** (שם פסוק כח) **'וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו'**. ופירושו, כי יצחק אהב את עשו כיון שהיה ממידת הגבורה. ומביא ראיה כי 'ציד' מורה על מידת הגבורה - **כְּתִיב הָכָא** - נאמר כאן **'כִּי צַיִד בְּפִיו', וּכְתִיב הָתָם** (שם י ט) **'עַל כֵּן יֵאָמֵר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי ה'**, וממה שנאמר 'ציד' אצל 'גיבור' מוכח כי ציד הוא ענין גבורה.

אחרי שביאר רבי יהודה שעשו הוא מצד הגבורה דקליפה, מבאר רבי יצחק כי מחלוקת יעקב ועשו היא מחלוקת צד הקדושה עם צד הטומאה, ואגב מפרש את כל הפסוק.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (שם כה כב) **'וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת ה'**. תחילה מפרש את סוף הפסוק, כי לשון הפסוק 'ותלך לדרוש' מיותר, שהיה די לומר 'ותדרוש', ובודאי שיש כוונה לרמז על ענין הליכתה, ושואל **לְאָן אֲתַר אָזְלַת** - לאיזה מקום הלכה לדרוש את ה', ועונה **לְבֵי מִדְרְשָׁא** - לבית מדרש **דְּשֵׁם וְעֵבֶר** שהם ידרשו את ה' לדעת מה יהיה עם צער הריונה. וחוזר לענין יעקב ועשו, ומפרש הטעם במה שנאמר **'וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ', דְּתַמָּן הֲוָה הַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו אַגַּח קְרָבָא בֵּיהּ** - כי שם [-במעי רבקה] היה עשו הרשע עורך קרב ונלחם **בְּיַעֲקֹב**. ולכן נאמר **'וַיִּתְרֹצֲצוּ'** שפירשו **אִתְּבְּרוּ** - נשברו, **כְּמָה דְּאָמְרִינָן** - כמו שאמר רשב"י (ירושלמי קידושין פ"ד ה"א) **'טוב שבנחשים רְצַץ אֶת מוֹחוֹ'** ופירוש 'רצוץ' הוא 'שְׁבוֹר'. וכן כאן 'ויתרוצצו' פירושו **אִתְּבְּרוּ דָּא עִם דָּא וְאִתְפַּלְגוּ** - נשברו זה עם זה שכל אחד היה חפץ לשבור ולרצוץ את השני, עד שנחלקו זה מזה ונטל יעקב את צד הקדושה, ועשו את צד הטומאה.

תָּא חֲזֵי - בא וראה מדוע התקוטטו יעקב ועשו, **דָּא סִטְרָא** - עשו הוא מצד הס"מ **דְּרוֹכֵב** על **נָחָשׁ** שהיא לילי"ת נוקבא דקליפה, **וְדָא** - ויעקב לעומת זה הוא **סִטְרָא** - מצד הקב"ה [-זעיר אנפין, מידת התפארת דקדושה] **דְּרוֹכֵב עַל כּוּרְסְיָא שְׁלֵימְתָא קַדִּישָׁא** - שרוכב על הכסא השלם הקדוש שהוא מידת המלכות דקדושה, והוא **בִּסְטָרָא דְּשַׁמְשָׁא לְשַׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא** - מצד השמש הרומז להקב"ה המתייחד בלבנה הרומזת לשכינה,

ולכן נלחמים יעקב ועשו זה עם זה.

אחרי שביאר טעם מחלוקת יעקב ועשו, ממשיך לבאר איך היתה המלחמה, ובא לבאר מה טעם נהג יעקב איש תם עם עשו בדרך רמאות בקניית הבכורה וגניבת הברכות, מה שנוגד את מידת תמימותו.

וְתָא חֲזֵי - ובא וראה, **בְּגִין דְּאִתְמְשַׁךְ עֵשָׂו אַבַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא נָחָשׁ** - בגלל שעשו נמשך אחרי צד הטומאה, שהוא מידת הנחש, לכן כדי לנצחו ולהכניעו **אָזִיל עִמֵּיהּ יַעֲקֹב בַּעֲקִימָא** - הלך עמו יעקב בעקמימות והתחכמות, והתנהג בזה **כְּמוֹ הַנָּחָשׁ דְּאִיהוּ חַכִּים, וְאִיהוּ אָזִיל בַּעֲקִימוּ** - שהוא [-הנחש] חכם והולך בעקמימות, **כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** - כאמור (שם ג א) **'וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוֹם'** וְגוֹ', ופירוש 'ערום' תרגם אונקלוס **חַכִּים** - חכם, והיה חכם להרע להכשיל את אדם הראשון בחטא עץ הדעת על ידי פתויו בעקמימותו. וכן יעקב התנהג עם עשו בדרך שהתנהג הנחש בערמה ותחבולות, כאמור (תהלים יח כז) 'וְעִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל'.

וְעוֹבָדוֹי דְּיַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ הֲווֹ לֵיהּ - ומעשי יעקב כלפי עשו היו **כְּנָחָשׁ**, כלומר בערמה ועקמימיות, **וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ** - וכך צריך לנהוג עמו בערמה כדי שיוכל להפרידו לגמרי מחלק הקדושה, כי התנהגותו בעקמימות עם עשו היתה **בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְעֵשָׂו בַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא נָחָשׁ** - כדי להמשיך את עשו אחרי הנחש ההוא [-צד הטומאה] לגמרי, **וְיִתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהּ** - ובזה יפרד ויפרוש מיעקב [-צד הקדושה], **וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלְקָא עִמֵּיהּ** - ולא יהיה לו חלק עמו **בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי** - לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

וכיון שעשו הוא מסטרא דנחש ערום, ורצה לעקור את יעקב ובניו, היה יעקב צריך להזהר ממנו בכל תוקף פן ישלוט עשו עליו, לכן מיד שנוצר היה נלחם עמו כדי לדחותו מצד הקדושה.

וְתָנִינָן - ולמדנו (סנהדרין עב.) **בָּא לְהָרְגֵהּ אַקְדֵּים אַנְתְּ וְקַטְלֵיהּ** - הבא להרגך הקדם והשכם אתה להרגו. ולכן **כְּתִיב** - נאמר על יעקב שכבר **'בִּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו'** (הושע יב ד), ופירושו **דְּאַשְׁרֵי לֵיהּ לְתַתָּא** - שהשרה ודחה אותו למטה **בְּהַהוּא** צד הטומאה הנקרא **עָקֵב** מפני שהוא בעקב וסוף הקדושה. ואחר שהורידו אל הקליפות הכניעם **הָדָא הוּא דִּכְתִיב** - וזה הכוונה במה שנאמר (בראשית כה כו) **'וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו'**, ומפשטות הפסוק נראה שיעקב אחוז ומחובר לצד הטומאה הנקרא עקב, אך זה אינו, אלא פירוש הפסוק הוא **דְּשַׁוִּי יְדוֹי עַל הַהוּא עָקֵב לְאַכְפְּיָא לֵיהּ** - שיעקב אחז בידו את העקב [-צד הטומאה] להכניעו תחת יד הקדושה.

כָּל זְיָנָא רָחִים לֵיהּ לְזֵינֵיהּ, וְאִתְמְשִׁיךְ וְאָזִיל זְיָנָא בָּתַר זֵינֵיהּ.

תָּא חֲזֵי, עֵשָׂו נָפַק סוּמָק, כְּמָה דִּכְתִיב (שם כה כה) **'וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ'** וְגוֹ', **וְאִיהוּ זְיָנָא דְּיִצְחָק דְּאִיהוּ דִּינָא קַשְׁיָא דִּלְעֵילָּא, וְנָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו דִּינָא קַשְׁיָא לְתַתָּא, דְּדָמְיָא לְזֵינֵיהּ. וְכָל זְיָנָא אָזִיל לְזֵינֵיהּ, וְעַל דָּא רָחִים לֵיהּ לְעֵשָׂו יַתִּיר מִיַּעֲקֹב, כְּמָה דִּכְתִיב** (שם פסוק כח) **'וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו', וּכְתִיב הָתָם** (שם י ט) **'עַל כֵּן יֵאָמֵר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי ה'.**

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, **כְּתִיב** (שם כה כב) **'וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת ה'. לְאָן אֲתַר אָזְלַת, לְבֵי מִדְרְשָׁא דְּשֵׁם וְעֵבֶר.**

'וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ', דְּתַמָּן הֲוָה הַהוּא רָשָׁע דְּעֵשָׂו אַגַּח קְרָבָא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב.

'וַיִּתְרֹצֲצוּ אִתְּבְּרוּ, כְּמָה דְּאָמְרִינָן (ירושלמי קידושין פ"ד הי"א) 'רְצַץ אֶת מוֹחוֹ'. אִתְּבְּרוּ דָּא עִם דָּא וְאִתְפַּלְגוּ.

תָּא חֲזֵי, דָּא סִטְרָא דְּרוֹכֵב נָחָשׁ, וְדָא סִטְרָא דְּרוֹכֵב עַל כּוּרְסְיָא שְׁלֵימְתָא קַדִּישָׁא, בְּסִטְרָא דְּשַׁמְשָׁא לְשַׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא.

וְתָא חֲזֵי, בְּגִין דְּיִתְמְשַׁךְ עֵשָׂו אַבַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא נָחָשׁ, אָזִיל עִמֵּיהּ יַעֲקֹב בְּעַקִּימָא, כְּנָחָשׁ דְּאִיהוּ חַכִּים, וְאִיהוּ אָזִיל בְּעַקִּימוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שם ג א) **'וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוֹם' וְגוֹ', חַכִּים.**

וְעוֹבָדוֹי דְּיַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ הֲווֹ לֵיהּ כְּנָחָשׁ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְעֵשָׂו בַּתְרֵיהּ דְּהַהוּא נָחָשׁ, וְיִתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהּ, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלְקָא עִמֵּיהּ בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

וְתָנִינָן (סנהדרין עב.) **בָּא לְהָרְגֵהּ אַקְדֵּים אַנְתְּ וְקַטְלֵיהּ. כְּתִיב** (הושע יב ד) **'בִּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו', דְּאַשְׁרֵי לֵיהּ לְתַתָּא בְּהַהוּא עָקֵב. הָדָא הוּא דִּכְתִיב** (בראשית כה כו) **'וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו', דְּשַׁוִּי יְדוֹי עַל הַהוּא עָקֵב לְאַכְפְּיָא לֵיהּ.**

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך
זוהר הקדוש המבואר > עם פירוש "הכתר והכבוד"
ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים
מרכז הזמנות: 1800-22-55-66